

Analiza statistica a evoluției absolvenților de liceu în România, în perioada 2000-2014

Emilia Gogu

Conf.univ.dr.

ASE

Mihaela Mureșan

Prof. univ.dr.

UCDC București

Marinella Sabina Turdean

Conf.univ. dr.

UCDC București

Abstract: *Statistical analysis of the evolution of high school graduates in Romania, during 2004-2014*

The thematic approached in the paper refers to the upper secondary system, in order to identify its strong and weak points, in relation with the completion of the secondary educational cycle and with the graduation rate to the bachelor exam.

The paper aims at analyzing the main characteristics of the upper secondary system, taking into consideration the input and output indicators, for a better view of the efficiency of the system. The desk research has been focused on the identification of the actual context of the upper secondary system, from both perspectives, i.e. infrastructure and human resources. Simultaneously, the research has been conducted in the direction of specific system results, namely the number of graduates with bachelor degree.

Keywords: *upper secondary system, educational efficiency in uppersecondary system*

1. Analiza statistica a evoluției absolvenților de liceu în România, în perioada 2000-2014

Analiza principalelor tendințe privind evoluția absolvenților de liceu din România este realizată conform indicatorilor de baza care fac parte din Sistemul National de Indicatori pentru Educație (SNIE)¹. Acest sistem este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori (Sistemul Statistic European, construit de EUROSTAT, sistemul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică - OECD, sistemul Institutului de Statistică al UNESCO - UIS).

¹ Conform raportului elaborat în cadrul proiectului Sistemul Integrat al Învățământului din România, coordonat de Unitatea de Management a Proiectelor cu Finanțare Externă.

Pentru a surprinde evoluția absolvenților de liceu în perioada 2000-2014, am structurat și dezvoltat într-o succesiune logică un set de indicatori de bază care vizează analiza principalelor caracteristici ale Sistemului de Învățământ Liceal (SIL) focalizați prin caracterizat prin următoarele dimensiuni și indicatori:

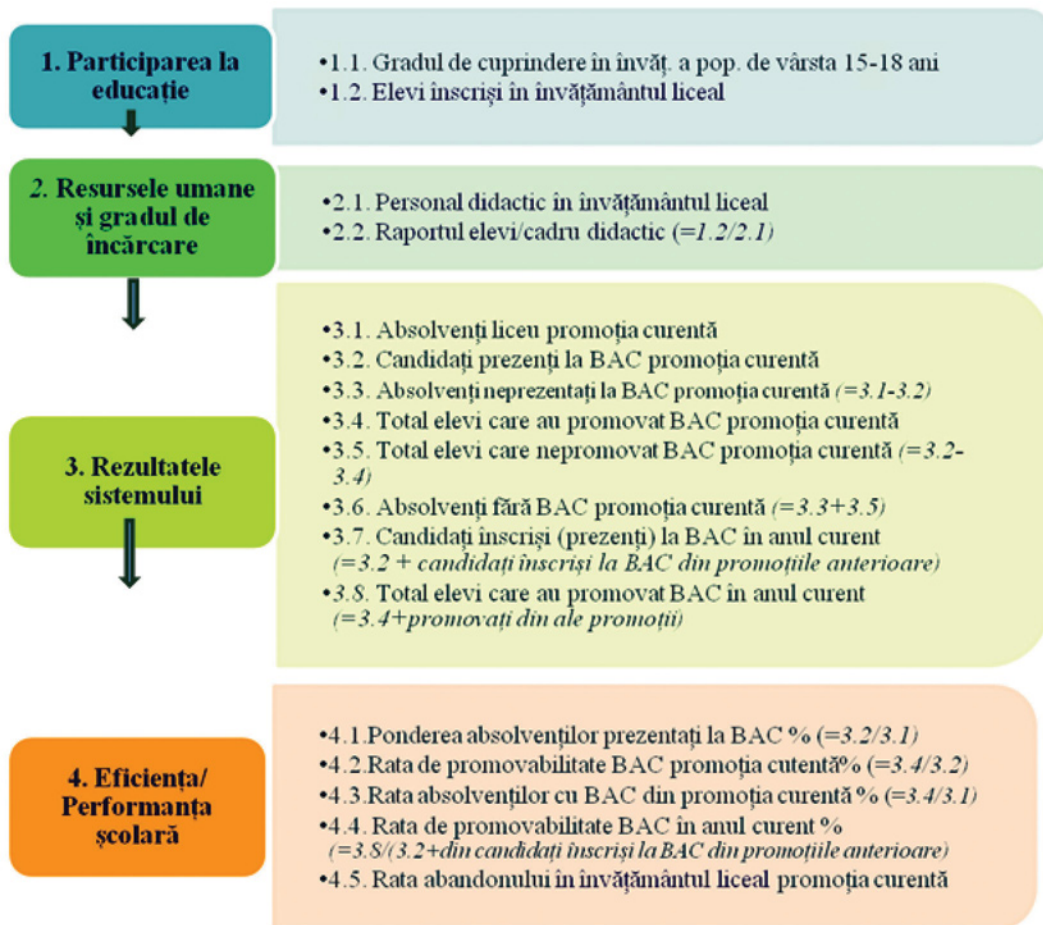

Figura nr. 1 Dimensiunile și indicatorii de analiza a rezultatelor și performanței școlare a sistemului liceal

Sursa: Realizat de autori

Analizând cele patru dimensiuni prin prisma elementelor de efort și efect putem constata că, primele două dimensiuni se încadrează în categoria elementelor de efort (ca indicatori de intrare) și ultimele două în categoria elementelor efect (ca indicatori de ieșire).

Alegerea noastră a fost determinată de faptul că valorile indicatorilor pot fi în mod adecvat interpretate în relație cu alți indicatori. În sistemul de educație în general calitatea rezultatelor (ieșirilor) depinde în mod direct de calitatea condițiilor/contextului (intrărilor).

2. Participarea la educație, resursele umane și gradul de încărcare a personalului didactic

Indicatorii de participare la educație urmăresc, pe de o parte, subiecții educației - elevii (rata brută de cuprindere, număr elevi înscriși în învățământul liceal). Pe de altă parte, analiza noastră are în vedere resursele umane care lucrează în învățământul liceal, mai exact personalul didactic.

Tabelul 1 Rata brută de cuprindere în învățământ a populației de vârstă 15-18 ani, elevii înscriși, personalul didactic în liceu și în perioada 2000-2014

An școlar	Gradul de cuprindere în învățământ a pop. de vârstă 15-18 ani % ²	Elevi înscriși în liceu	Personal didactic	Raportul elevi/personal didactic
	<i>1.1.</i>	<i>1.2</i>	<i>2.1.</i>	<i>2.2 = 1.2/2.1</i>
2000/2001	74,6	687919	64018	11
2001/2002	73,9	710663	64729	11
2002/2003	74,6	740404	60988	12
2003/2004	76,5	758917	58925	13
2004/2005	78,7	773843	62192	12
2005/2006	81,6	767439	61914	12
2006/2007	81,7	780925	62048	13
2007/2008	83,0	791348	61620	13
2008/2009	88,5	784361	60647	13
2009/2010	88,8	837728	60255	14
2010/2011	86,2	866543	59609	15
2011/2012	84,2	888768	59380	15
2012/2013	82,2	817058	57080	14
2013/2014	81,4	776616	56843	14
2014/2015	84,2	727072	55913	13
<i>Indicatori statistici medii</i>				
<i>Media anuală (pers./an)</i>		<i>780640</i>	<i>60411</i>	<i>13</i>
<i>Modificarea medie anuală absolută (pers./an)</i>		<i>2796</i>	<i>-579</i>	<i>-</i>
<i>Ritmul mediu anual de dinamică %</i>		<i>0,396</i>	<i>-0,962</i>	<i>-</i>
<i>Modificarea absolută 2014 față de 2000 (pers.)</i>		<i>39153</i>	<i>-8105</i>	<i>2</i>
<i>Dinamica 2014 față de 2000 %</i>		<i>105,69</i>	<i>87,34</i>	<i>118,18</i>

Sursa: Calcule după <https://statistici.insse.ro/shop/> accesat octombrie 2015

² Gradul de cuprindere în învățământ (rata specifică de cuprindere școlară pe grupe de vârstă) reprezintă numărul total al elevilor de o anumită grupă de vârstă, indiferent de nivelul de educație în care sunt cuprinși, ca raport procentual din totalul populației rezidente din aceeași grupă de vârstă.

- 1.1. În perioada de referință rata brută de cuprindere în învățământ a populației de vârstă corespunzătoare liceului (15-18 ani) a crescut cu aproximativ 10 puncte procentuale, de la 74,6% la 84,15%, nivelul maxim de 88,8% fiind atins în anul școlar 2009/2010.

Deși programele și proiectele derulate³ în ultimii ani în acest domeniu a determinat creșterea ratei brute de cuprindere în învățământ, ponderea tinerilor care au abandonat sistemul educațional, situată între 15-20% rămâne totuși ridicată față de media UE⁴. Ratele ridicate de abandon școlar în învățământul primar, gimnazial și în primii doi ani din învățământul liceal (ciclul inferior al liceului), renunțarea la studii după terminarea învățământului obligatoriu, intrarea pe piața muncii sau desfășurarea unor activități neremunerate în gospodărie determină în prezent ca unul din cinci tineri în vârstă de 15-18 ani să nu mai fie înscris în nici o formă de învățământ.

- 1.2. Anual în medie în SIL sunt înscriși 780 de mii de elevi, cu un spor mediu anual de 2796 de elevi. În anul școlar 2014/2015 față de anul de bază (2000/2001) numărul elevilor a sporit cu aproximativ 40 mii de elevi reprezentând o creștere relativă de 5,69%.

- 2.1. Deși numărul de elevi a sporit, nivelul personalului didactic în cei 15 ani analizați a scăzut cu mai bine de 8 mii de cadre didactice, respectiv cu -12,66%, ceea ce a determinat creșterea nivelului raportului dintre numărul de elevi/cadru didactic.

- 2.2. Amplitudinea raportului numărului de elevi /cadru didactic în perioada de referință variază între 11-15. În anul școlar 2010/2011 și 2011/2012 acest raport a înregistrat nivelul maxim de 15, în ultimul an analizat (2014/2015) fiind de 13:1.

Însă în realitate raportul este mai mare, întrucât foarte multe licee au și clase de gimnaziu V-VIII, unde aceleași cadre didactice, au ore la ambele nivele de educație (Nivel ISCED 3 și 4).

3. Indicatorii de rezultate promoția curentă

Din perspectiva indicatorilor care urmăresc să surprindă rezultatele învățământului liceal observăm o evoluție fluctuantă în perioada de referință (Tabel 2). Din anul școlar 2000/2001 până în anul școlar 2007/2008 numărul absolvenților a crescut constant, fiind atins numărul maxim din acest interval (peste 218 000). După această dată urmează o evoluție fluctuantă, anul 2011/2012 înregistrând cea mai importantă scădere în comparație cu anul anterior, 45430 absolvenți neprezenți la BAC comparativ cu 5560 elevi neprezenți în anul 2011.

³ Potrivit Ordonanței de Urgență 23 decembrie 2013, din anul școlar 2015-2016, învățământul obligatoriu va fi de 11 ani, în loc de 10, așadar sunt obligatorii clasa pregătitoare, clasele I-VIII și IX-X.

⁴ Obiectivul Uniunii Europene privind problema abandonului școlar este clar și ferm: o rata de abandon școlar în UE sub 10% până în 2020.

Tabloul 2 Analiza rezultatelor și eficienței sistemului liceal pe promoția curentă în perioada 2000-2014

An	3. Rezultate promoția curentă				4. Eficiența promoția curentă					
	Absolvenți liceu ⁵ 3.1	Candidați prezenți la BAC ⁶ 3.2	Absolvenți neprezenți la BAC 3.3=3.1-3.2	Total elevi promovată BAC 3.4	Total elevi nepromovat BAC 3.5=3.2-3.4	Absolvenți liceu fără BAC 3.6=3.3+3.5	Ponderea absolvenților prezenți la BAC % 4.1=3.2/3.1	Rata de promovabilitate BAC % 4.2=3.4/3.2	Rata absolvenților cu BAC % 4.3=3.4/3.1	Rata abandonului școlar liceal % 4.5
2004	177576	164235	13341	155665	8570	21911	92,49	94,78	87,66	-
2005	185255	171449	13806	161103	10346	24152	92,55	93,97	86,96	2,7
2006	187576	178415	9161	163124	15291	24452	95,12	91,43	86,96	3,3
2007	218205	180150	38055	169840	10310	48365	82,56	94,28	77,84	2,9
2008	222505*	212309	10196	191872	20437	10241	95,41	90,37	86,23	2,4
2009	204863	195973	8890	185001	10972	19862	95,66	94,40	90,30	2,2
2010	202160	197798	4362	157095	40703	45065	97,84	79,42	77,71	3,2
2011	187521	181955	5566	104792	77163	82729	97,03	57,59	55,88	4,2
2012	200004	154574	45430	91267	63307	108737	77,29	59,04	45,63	2,9
2013	172613	152445	20168	98093	54352	74520	88,32	64,35	56,83	-
2014	143949	131571	12378	93433	38138	50516	91,40	71,01	64,91	-
TOTAL	2102227	1920874	181353	1571285	349589	510550	91,37	81,80	74,74	
<i>Indicatori statistici medii</i>										
Media anuală (pers. an)	189258	174625	14633	142844	31781	46414	91,37	81,80	74,74	
Modificarea absolută în 2014 față de 2000	-33627	-32664	-963	-62232	29568	28605				
Modificarea medie anuală absolută (pers. an)	-3363	-3266	-96	-6223	2957	2861				
Dinamica 2014 față de 2000 %	81,06	80,11	92,78	60,02	445,02	230,55				
Ritmul mediu anual de dinamică %	-2,078	-2,19	-0,75	-4,977	16,1	8,711				

Sursa: Calcule după [https://statistici.insse.ro/shop/ accesat octombrie 2015](https://statistici.insse.ro/shop/accesat octombrie 2015) * Valoare ajustată.

5 Sursa INS Definiție INS: Absolventul este elevul care a promovat ultimul an de studiu al unei școli/facultăți, indiferent dacă a luat sau nu examenul de absolvire, bacalaureat, etc. Numărul absolvenților se referă la sfârșitul anului școlar (după examenul de corigență).

6 Prezenți unici din promoția curentă la BAC sesiunea I vara +sesiunea II toamna

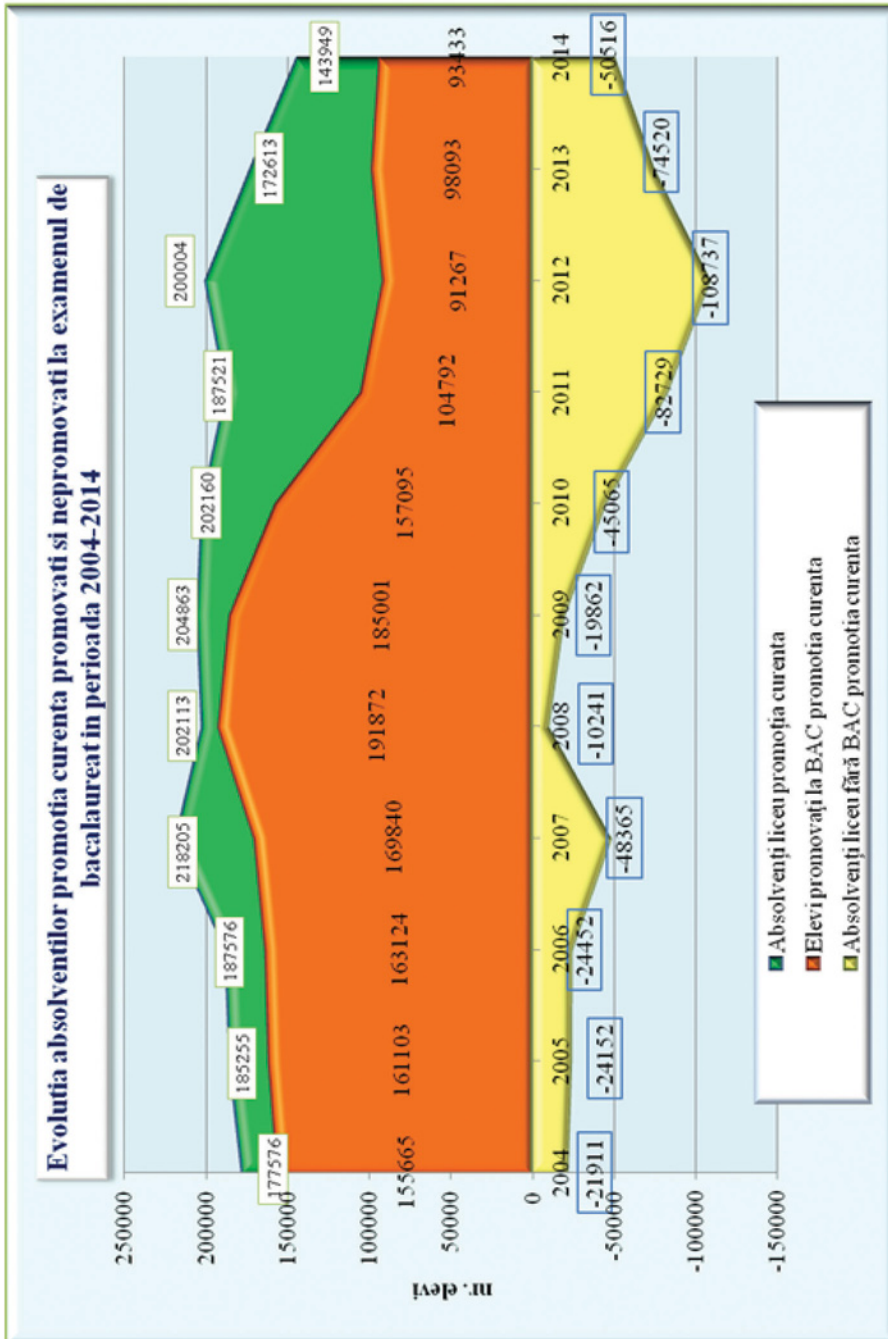

Figura nr. 2 Evoluția absolvenților promoția curentă promovată și nepromovați la examenul de bacalaureat în perioada 2004-2014

În ultimii 3 ani analizați, tot mai puțin absolvenți de liceu se înscriu la BAC, situație identificată atât în sesiunea I, cât și în sesiunea a II-a. Prezența mai scăzută este în unele situații încurajată chiar de unitățile școlare, interesate de a avea o rată de promovabilitate mai mare (prin raportarea elevilor promovați la candidații prezenți la examen). De exemplu, dacă în anul 2004 în jur de 12000 de absolvenți ai clasei a XII-a nu se prezentau la examen (mai puțin de 7% din total), în anul 2012 ponderea acestor elevi a fost de 22,3% iar în 2013 de 12,68%.

În perioada 2004-2014, din totalul de absolvenți fără BAC (510 mii elevi) aproximativ 55,2% (282 mii elevi) s-au prezentat în sesiunile ulterioare, din care doar 24,79% au promovat BAC.

Tabelul 3 Analiza promovabilității BAC a elevilor din promoțiile anterioare în perioada 2004-2014

An	Total candidați prezenți la BAC	Total elevi promovat BAC	Rata anuală de promovabilitate BAC %
2004	13222	9441	71,40
2005	14322	10060	70,24
2006	18502	10953	59,20
2007	25467	18283	71,79
2008	20383	13011	63,83
2009	26239	19832	75,58
2010	16715	6450	38,59
2011	33083	7140	21,58
2012	47443	13485	28,42
2013	44825	16559	36,94
2014	34844	10796	30,98
TOTAL	295045	136010	46,10

Din reprezentarea grafică se observă cu ușurință două perioade distincte caracterizate prin valori semnificativ diferite. Dacă în prima perioadă analizată (2004-2009) promovabilitatea la BAC a promoției curente a fost peste 90%, începând cu anul 2010 nivelul promovabilității s-a redus și cu 20-40 puncte procentuale (nivelul minim de 57,59% în 2011). În ultimul an prezentat se observă o promovabilitate mai mare de 71,01%. Decalajul promovabilității dintre promoția curentă și promoțiile anterioare este în primii 6 ani de 19-31 puncte procentuale (p.p), sporind și mai mult în ultimii 5 – 28-41 p.p

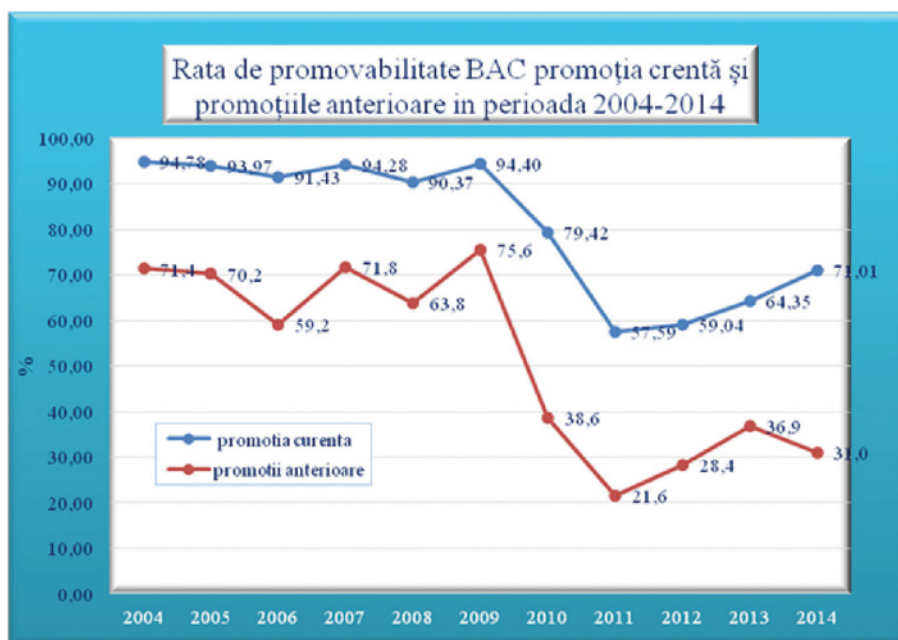

Figura nr. 3 Rata de promovabilitate BAC promoția curentă și promoțiile anterioare în perioada 2004-2014

4. Statistica examenului de BAC pe sesiuni și pe total în perioada 2004-2015

O altă provocare pentru calitatea învățământului liceal este legată de scăderea în ultimii 5 ani a ratei de promovabilitate a examenului de Bacalaureat.

Tabelul 4 Statistica examenului de BAC pe sesiuni și pe total în perioada 2004-2015

An	Sesiunea I - vara			Sesiunea II - toamna			Total anul curent		
	Candidați prezenți la BAC	Nr. elevi care au promovat BAC	Rata de promovabilitate BAC %	Candidați prezenți la BAC	Nr. elevi care au promovat BAC	Rata de promovabilitate BAC %	Candidați prezenți la BAC	Total elevi promovat BAC	Rata de promovabilitate BAC %
2004	169313	143222	84,59	30547	21884	71,64	177457	165106	93,04
2005	176478	149442	84,68	33489	21721	64,86	185771	171163	92,14
2006	187295	150735	80,48	42486	23342	54,94	196917	174077	88,40
2007	194590	159719	82,08	40444	28404	70,23	205617	188123	91,49
2008	220760	172855	78,30	54349	32028	58,93	232692	204883	88,05
2009	208455	169828	81,47	48210	35005	72,61	222212	204833	92,18
2010	202558	140373	69,30	66357	23172	34,92	214513	163545	76,24
2011	204103	93336	45,73	110690	18596	16,8	215038	111932	52,05
2012	186992	83043	44,41	85167	21709	25,49	202017	104752	51,85
2013	175513	99060	56,44	72521	15592	21,5	197270	114652	58,12
2014	151310	91769	60,65	52393	12459	23,78	166415	104229	62,63
2015	168945	106064	66,41	44770	11493	25,67			

Sursa: <https://statistici.insse.ro/shop/accesat octombrie 2015;>

MEN <http://bacalaureat.edu.ro/2014/> <http://www.edu.ro/index.php/pressrel/22114>

Astfel, dacă în anii anteriori lui 2011 peste 85% dintre elevii promovau acest examen, în următorii ani, ponderea a scăzut la un minim de 52% și nu a depășit 63%. În ultimul an pentru care sunt date disponibile doar doi candidați din trei au avut succes, în timp ce în anii 2011 și 2012 doar un candidat din doi a fost în această situație.

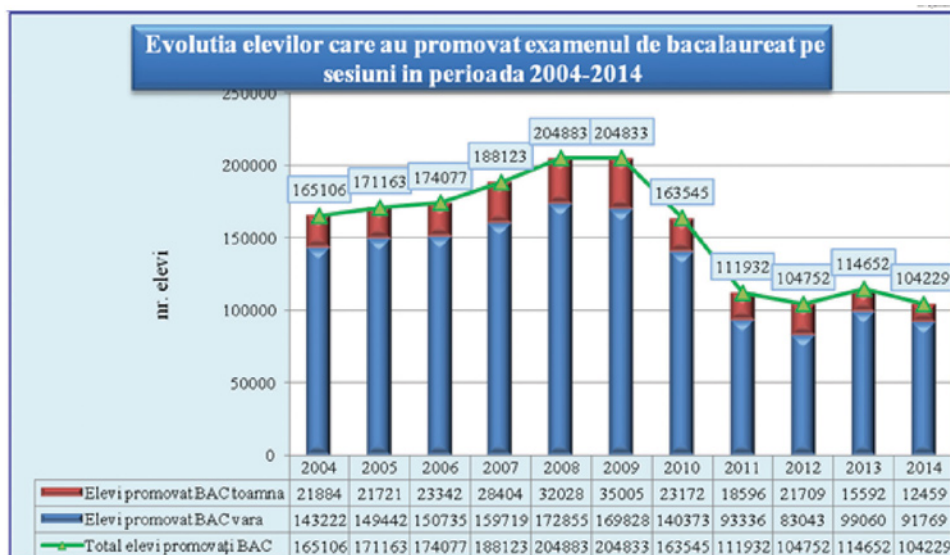

Figura nr. 4 Evoluția elevilor care au promovat examenul de bacalaureat pe sesiuni in perioada 2004-2014

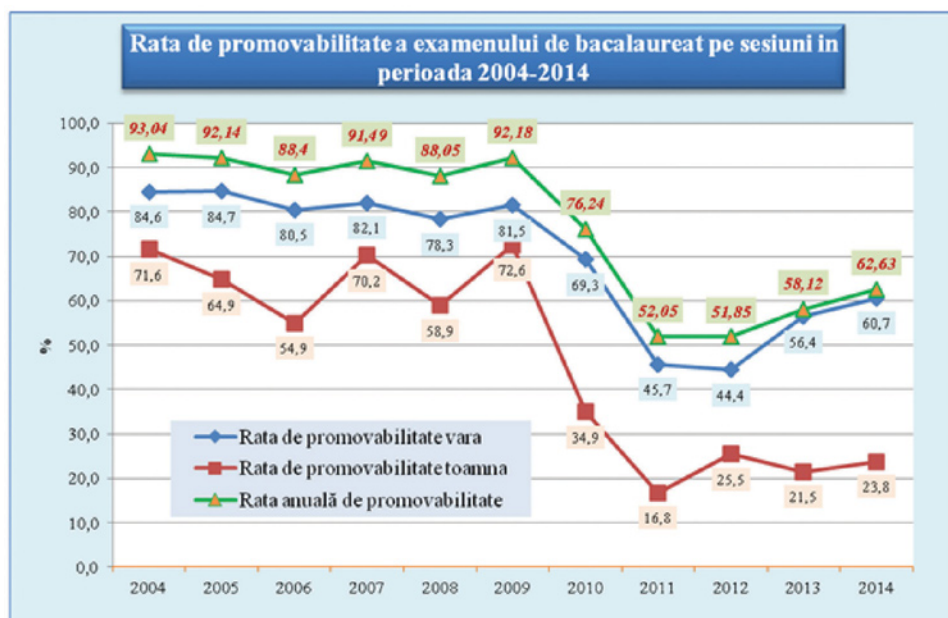

Figura nr. 5 Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat pe sesiuni in perioada 2004-2014

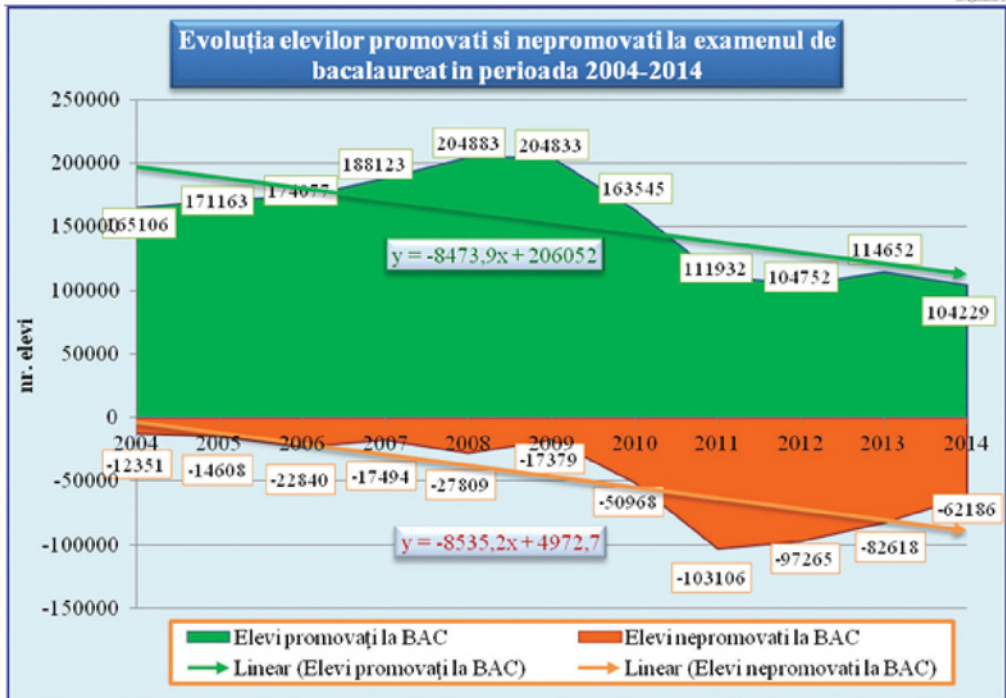

Figura nr. 6 Evoluția elevilor promovați și nepromovați la examenul de bacalaureat în perioada 2004-2014

Calcule după MEN <http://bacalaureat.edu.ro/2014/> <http://www.edu.ro/index.php/pressrel/22114>

După cum se poate observa în graficele de mai sus, în perioada 2010 – 2014 (care coincide cu introducerea unor măsuri mai stricte de supraveghere) aproape 250000 de elevi nu au promovat examenul de Bacalaureat, la care se adaugă numărul semnificativ de elevi care nu au finalizat clasa a XII-a sau care nu s-au prezentat la examen.

Analiza elevilor care se înscriu la examen din promoția curentă arată că majoritatea celor care nu reușesc să promoveze nu se mai reînscriu anul următor sau mai încearcă cel mult o dată.

Sursa datelor:

1. LEN nr.1/2011- Legea educației naționale nr.1/2011- www.edu.ro
2. ISCED 2011 - UNESCO - clasificarea internațională standard a educației ISCED 2011
3. http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=edat_ifse_07&lang=en
4. <http://eacea.ec.europa.eu/education/euryperia>
5. <http://statistici.insse.ro/shop> INS Tempo Online accesat august 2015
6. <http://bacalaureat.edu.ro/2014/> <http://www.edu.ro/index.php/pressrel/22114>